

HE 47/2026

Asiantuntijalausunto talousvaliokuntaan

6.5.2026

Nykytila

Suomessa on noin 1200 pk-yritystä, jotka käyttävät vakiintuneita ympäristöjärjestelmiä (Ekokompassi, Green Key, RALA, Green Office)

Pk-yrityksille suunnatut ympäristöjärjestelmät mahdollistavat pienempien yritysten ympäristövastuun kehittämisen ja siten niiden kilpailukyvyn turvaamisen

Vaihtoehdot (EMAS ja ISO 14001) sopivat suuryrityksille, mutta ovat pk-yrityksille liian raskaita, kalliita ja hallinnollisesti vaativia

Lähtötilanne

Hallituksen esitys edellyttää, että ympäristöjärjestelmän vaatimusten noudattamista valvoo riippumaton kolmas osapuoli. Valvonnan on oltava objektiivista, ja valvojan pätevyyden on perustuttava virallisiin standardeihin tai kansallisesti hyväksytyihin menettelyihin

Vaihtoehto 1: Raskas akkreditointi

- Menettely estää pk-yritysten tarvitseman tuen tarjoamisen
- Pk-yrityksillä ei ole resursseja rakentaa ja ylläpitää järjestelmiä täysin itsenäisesti
- Nostaa sertifiointin hinnan pk-yritysten saavuttamattomiin
- Hidas prosessi toteuttaa (1-2 v.)

Vaihtoehto 2: Muu valvontamenettely

- Suomesta puuttuu menettely kansallisten järjestelmien hyväksymiseksi
- Kustannukset tai vaatimustaso täysin hämärän peitossa
- Lähes mahdoton ottaa käyttöön ennen lain voimaantuloa

Vaihtoehto 3: Sertifiointista luopuminen

- Pk-yritykset putoavat pois julkisista kilpailutuksista (sertifikaatti usein ehtona)
- Tehtyä ympäristötyötä ei voi enää todentaa ja siitä viestiminen on vaikeaa
- Motivaatio panostaa vihreään siirtymään katoaa

Kaikki yllä esitellyt vaihtoehdot johtavat pk-yritysten ympäristötyön heikkenemiseen. Joko työstä tulee liian kallista ja vaikeaa (V1 & V2) tai siitä saatava markkinahyöty katoaa (V3).

Seuraukset talouteen

- **Epäterve kilpailuasetelma:** Markkinoiden keskittyminen suuryrityksille vähentää kilpailua ja nostaa julkisten hankintojen hintoja.
- **Investoinnit valuvat hukkaan:** Pk-sektorin vuosia jatkunut ja resursoitu ympäristötyö valuu hukkaan, jos tuloksista viestiminen muuttuu mahdottomaksi.
- **Kasvun este:** Sääntelyn jäykkyys johtaa tilanteeseen, jossa vihreän siirtymään eteen tehty työ ei enää palvele yrityksen kasvua tai markkina-asemaa
- **Vientimahdollisuuksien heikkeneminen:** Kansainvälisissä arvoketjuissa ympäristövastuun todentaminen on nykyisin elinehto. Jos Suomi ei tue pk-yritystensä mahdollisuutta todentaa kestävyytään kustannustehokkaasti, menetämme merkittävän osan vientipotentiaalistamme.
- **Pääsy julkisiin kilpailutuksiin vaarantuu:** Ympäristösertifikaatti on vaatimus lukuisissa julkisissa kilpailutuksissa. Sertifiointin vaikeutuminen sulkee satoja pk-yrityksiä markkinoiden ulkopuolelle.
- **Pitkäjänteisyyden katoaminen:** Palveluiden keskittyessä jatkossa pelkkään konsulttimarkkinaan ilman auditointiprosessia, tulee ympäristötyöstä pistemäistä. Pitkäjänteinen ja tavoitteellinen ympäristötyön kehittäminen loppuu.

Turvataan vakiintuneiden ja luotettavien kotimaisten ympäristöjärjestelmien jatkuvuus direktiivin puitteissa

Mitä käytännössä tarkoittaa sertifiointijärjestelmän vaatimus:

“Neljänneksi sen valvontaan, että elinkeinonharjoittaja noudattaa järjestelmän vaatimuksia, sovelletaan objektiivista menettelyä, ja valvonnasta vastaa kolmas osapuoli, jonka pätevyys ja riippumattomuus sekä järjestelmän omistajasta että elinkeinonharjoittajasta perustuvat kansainvälisiin, unionin tai kansallisiin standardeihin ja menettelyihin”

Pyydämme täsmennystä seuraaviin tulkintoihin:

- **Objektiivinen menettely:** Mitä tämä tarkoittaa käytännössä pk-sektorilla? Riittääkö dokumentoitu auditointiprosessi ja selkeät kriteerit?
- **Kolmas osapuoli:** Onko valvonnan oltava täysin erillinen vai sallitaanko neuvonnan ja auditoinnin rinnakkaiselo
- **Kansalliset standardit ja menettelyt:** Mitä nämä ovat Suomessa? Kun virallista kansallista menettelyä ei ole, pakotetaanko palveluntarjoajat kalliiseen akkreditointiin
- **Ehdotuksemme:** Suomeen on määriteltävä kevennetty valvontamenettely, joka varmistaa laadun ilman raskasta hallinnollista taakkaa ja josta ei aiheudu suuria kustannusvaikutuksia pk-yrityksille eikä valtion hallinnolle

Kriittiset reunaehdot pk-yritysten kannalta:

- Kansallisessa soveltamisessa on sallittava neuvonnan ja auditoinnin rinnakkaiselo samassa organisaatiossa
- Kansallisessa soveltamisessa on oltava kevyt ja kustannustehokas valvontamenettely vakiintuneille suomalaisille sertifiointijärjestelmille
- Lisäksi: vakiintuneet sertifiointijärjestelmät, kuten Ekokompassi, tarjoavat pk-yrityksille ja viranomaisille luotettavan tavan viestiä ympäristötyöstä. Hyväksymällä kansalliset järjestelmät vältetään jokaisen erillisen väitteen raskaalta varmennusprosessilta. Tämä on hallinnollisesti kevyin ja kustannustehokkain tapa sekä pk-yrityksille että valtionhallinnolle.

Kiitos!

Yhteystiedot:

heidi.salonen@ekokompassi.fi, 0445512106

satu.ahlstrom@ekokompassi.fi, 0503659428

EKOKOMPASSI.FI

Suomen luonnonsuojeluliitto